

JULIO LLAMAZARES

SARI
YAGMUR

CAN

ROMAN

TÜRKÇESİ
İNCİ YANKI

Julio Llamazares
SARI YAĞMUR

Can Yayınları: 1550
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 629

La Lluvia Amarilla, Julio Llamazares
© Julio Llamazares, 1998
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2004

Bu kitabın telif hakları Akcalı Telif Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: 2006

Yayına Hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Serap Bertay
Düzeltili: Fulya Tükel
Montaj: Mine Sarıkaya

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Şefik Matbaası

ISBN 975-07-0641-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Julio Llamazares
SARI YAĞMUR

ROMAN

Türkçesi
İNCİ YANKI

CAN YAYINLARI

Kerstin Ärlemalm için

Ainielle diye bir yer gerçekten de var.

1970'e kadar tamamıyla terk edilmişti, ama kara ve unutulmuşluğa teslim edilmiş, sessizce çürüyen evleri hâlâ orada, Pirene Dağları'nda, Huesca'nın üstündeki, Sobrepuerto olarak bilinen yerdedir.

Ancak, bu kitaptaki bütün kişiler yazarın hayal ürünü olmakla birlikte, yazara göre (bildiği kadarıyla) pekâlâ gerçek de olabilirler.

1

Sobrepuerto'nun tepesine ulaştıklarında, herhalde hava kararmaya başlamış olacak. Koyu gölgeler, dalga dalga dağların üzerine uzanacak, karaçalılığa ve bir zamanlar (bütün aile ve hayvanlar uyurken her yanı kaplayan yangından önce) Sobrepuerto'nun tek evi olan yıkıntı ve moloz yığınlarına zayıfça tutunan, yırtıcı, bulanık ve kanlı güneş, dağların önünde kibrini kıracak. Grubun başındaki adam, orada duraksayacak. Yıkıntıları ve çevrenin uğsuz bucaksız, kasvetli ıssızlığını izleyecek. Sessizce haç çıkaracak ve diğerlerinin ona yetişmesini bekleyecek. O gece hepsi orada olacak: Casa Pano'dan José, Regino, Chuanorús, mangal kömürü yakıcısı Benito, Aineto ve iki ođlu, Casa Basa'dan Ramón. Yılların ve çalışmanın sertleştirdiği adamlar. Bu dağların hüznüne ve yalnızlığına alışmış cesur adamlar. Ama buna ve kuşkusuz donanıp geldikleri sopalara ve tüfeklere rağmen, korku ve huzursuzluk, o gece gözlerini ve adımlarını örtecek. Bir an için onlar da önce yanık ev kalıntısının yıkık duvarlarına ve sonra içlerinden birinin işaret edeceği uzaktaki yere bakacaklar.

Uzakta, onlara bakan yamaçta, Ainielle'nin,

kayaların ve taraçaların arasından zar zor görünen ağaç ve çatıları, oraya çok erken, güneş batıda batar batmaz ulaşmış olan gecenin ilk gölgelerine karışmaya başlamış olacak. Yamaçtan bakıldığı zaman, Ainielle bir çıldırmış mezar taşları ve arduvaz çığı misali koyağın üstünde dengede duruyormuş gibi görünür; güneş, sadece pencerelerde, bir de nemin ve ırmağın baş döndürücü hızının aşağı kaydırıldığı alçaktaki evlerin arduvaz çatılarında, tuhaf, kısa süreli bir ışık parıltısı yakmayı sürdürecektir. Bunun dışında, mutlak bir sessizlik ve durgunluk olacak. Tek bir ses, duman, insan varlığı ya da insan varlığının gölgesi olmayacak. Kepenklerin ya da pencerelerinden herhangi birinin önünden sarkan çarşafın en ufak titreyişi bile... Uzakta hiçbir hayat belirtisi göremeyecekler. Fakat, Sobrepuerto'nun yüksek meralarından aşağı köye bakanlar, burada mutlak hareketsizliğin, sessizliğin ve gölgelerin arasından onları gördüğümü ve beklediğimi bilecekler.

Tekrar yola çıkacaklar. Patika, ev yıkıntısının arkasından aşağı vadiye doğru, meşe ormanları ve arduvaz ocaklarının içinden geçerek devam eder. Dik yokuşlarda darlaşır, dağ yamacına, aşağıdaki suya doğru sürünen koca bir yılan gibi tutunur. Bazen çalılar arasında patikayı kaybedecekler. Bazen de patika uzun, sık, liken ve karaçalı tabakalarının altında kaybolacak. Yıllardır, bu patikada sadece ben yürüdüm. Sonra her biri önündekini yakından izleyerek, ses çıkarmadan ve çok yavaşça yürüyecekler. Kısa bir süre sonra ırmağın derin uğultusunu duyacaklar. Bir ambar baykuşu, belki de şu an benim penceremin önünden geçenin ta kendisi, meşe ağaçlarının arasından feryat edecek. Gece sonunda çökmüş olacak; gruba liderlik eden

adam yürümeyi kesecek ve fenerini yakacak. Diğerleri de hemen aynısını yapacaklar. Aynı karanlık noktaya çekiliyormuşçasına, koyağın koyu gölgelelerine göz gezdirecekler. Ve sonra, fenerlerin ürkütücü, sarımtırak ışığında elleri tekrar huzursuzlukla sopalarını ve tüfeklerini yoklarken, kavakların arasından sarmaşıkların ve unutulmuşluğun kuşatmasına rağmen hâlâ yerinde duran değirmenin hatlarını seçecekler ve sonra ufukta, silueti gökyüzüne vurmuş Ainielle'nin artık hemen önlerinde duran ve onlara pencerelerinin boş gözleriyle bakan melan-kolik yüzünü görecekler.

Kalas ve sıkıştırılmış topraktan yapılmış eski köprüyü geçerken, kalpleri çalkalanan ırmağın sesiyle dolacak. Belki o anda bazıları, kendi ayak izlerini bulup geri dönmeyi geçirecek aklından. Oysa artık çok geç. Patika ve ırmak, ilk duvarların arkasında kaybolmuş ve meşale ışıkları çoktan o zavallı manzarayı, kırık tuğlaları ve çökmüş çatıları, oyuk pencereleri, kapıları ve menteşelerinden sökülmüş kapı çerçevelerini, benim hâlâ pencereden görebildiğim, meydan okuyan bir edayla yarasız beresiz dikilen binaların yanında sığırlar gibi diz çöken diğer binaları aydınlatmış olacak. Ve gelenlerin çoğu, ısırganotunun, bütün bu terk edilmişliğin ve sahipsizliğin ortasında adeta burası gerçekten bir mezarlıkmış gibi dar sokakları ve avluları çoktan ele geçirip şimdi de evlerin yüreklerini ve anılarını işgal ederek nasıl da saygısızlık etmeye başladığını görüp gücünü ilk kez algılayacaklar. O an bazıları, hiç kimse ya da sadece bir deli bu kadar ölüm ve terk edilmişliğin içinde, o kadar uzun yıllar boyu, tek başına hayatta kalabilir diye düşünecek.

Uzun süre, mezar sessizliğinde köyü seyrede-

cekler. Hepsi burayı eskiden biliyor. Hatta bazılarının burada aileleri vardı ve güz yortuları ya da Noel için akrabalarını ziyarete geldikleri zamanları hatırlayacaklar. Bazıları, o zamanlar köyden ayrılmaya başlayan, duygusuzca ve büyük beklentileri olmaksızın, aşağıdaki vadide ya da şehirde yeni bir hayata başlamak için biraz para getirebilecek her şeyi satmaya istekli olan insanlardan sığır ya da eski eşya almak için geri gelmişlerdi. Ancak, Sabina öldüğünden ve Ainielle'de yapayalnız kalıp herkes tarafından unutulmuş insanların yaklaşmaktan korktuğu deli bir köpek gibi hafızamı ve kemiklerimi kemirmeye mahkûm olduğumdan beri kimse buraya çıkmaya teşebbüs etmedi. On uzun yıl, yapayalnız uzun yıllar. Zaman zaman, yakacak odun aramak için tepelere çıktıklarında ya da yazın sürüleriyle birlikte geldiklerinde, köyü uzaktan görmüş olmalarına rağmen hiç kimse ihmalin bu mutsuz, gömülmemiş cesedi nasıl da parçaladığını hayal edemez.

Bu yüzden evi tanımaları kolay olmayacak. Orayla ilgili anıları bulanık olduğu için, karanlık ve köyün yıkık dökük hali, kafalarını sadece daha çok karıştıracak. Kimileri, seslerinin yoğun sessizlik sisini yarıp bütün o açık kapıların, bütün o kırık pencerelerin, şimdi gecenin gizemli siyahlığında kendilerinin tökezledikleri gibi anılarının da inatçı siyahlığında tökezleyeceği bütün o koyu gölgelerin ardında beni aramak için seslenmenin daha iyi olacağını düşünebilir. Fakat bunun düşüncesi bile korkutacak onları. Burada bağırarak mezarlıkta bağırarak gibi bir şey olur. Burada bağırarak sadece gecenin dengesini ve ölümlerin tetikte uykusunu bozmaya yarar. Bu yüzden beni aramayı sessizlik içinde sürdürmeye karar verecekler. Uzaklaşmadan, meşale

ışıklarını takip ederek belleğin onları yarı yolda bıraktığı yerlerde içgüdülerine güvenerek köyü tarayacaklar. Sokaklarda ve avlularda dolaşacaklar, geçtikleri yerlerden tekrar geçecekler, birçok kez daireler çizdikten, birçok kez durup geri döndükten sonra, nihayet çeşmenin uğultusu gölgelerin arasından yükselerek onları karşılayacak. Onu, orada, bir ısırğan ormanının ardında, keder ve kara çamurla tıkanmış bir durumda bulacaklar. Fakat kiliseyi bulmaları daha uzun zaman alacak. Hemen önlerinde, çeşmenin yanı başında olmasına rağmen fener ışıkları birden demir haça düşene kadar onu aydınlatmayacak. Ve sonra korkmuş, neredeyse yaklaşılamayacak kadar korkmuş bir halde, uzaktan böğürtlen çalısı işgalindeki sundurmaya, çürük tahtalara, kilisenin perişanlığı ve yıkıntıları arasından, taştan bir ağaç gibi hayatta kalma nedeni cennete artık boş kalan gözünün aybını göstermek olan kör bir kiki-lop gibi yükselen çan kulesinin sapasağlam kulesine bakacaklar. Oysa kilise o gece, nihayet kendilerini Ainielle içindeki dolambaçlı hac yolculuklarına yönlendirmelerine yardımcı olacak.

Kilise yıkıntılarının arkasındaki Bescós'un evinin önünde de duracaklar belki. Ama çürük tahtalar, kapı ve pencereleri kaplayan sarmaşık patlaması, onları uzun zamandır orada kimse yaşamadığına ikna edecek. Bu ev, onun hemen yanındaki dar sokağın sonunda, ceviz ağacının gölgesi ile sınırları pek kesin çizilmemiş meyve bahçesinin arasındadır. Uzun otlar, duvarların üstünden sarkar, çeşmeden gelen su, onu sulama hendeğine geri gönderecek kimse olmadığı için, yolun ortasından özgürce akar; ağaçların arasına sızarak gövdelerini çürütür ve yosunla kaplar. Dışarıda toplaşan adamlar, fenerleri-

ni verandanın karanlığına, ahıra, eski kulübenin yıkıntılarına, pencerelerin ve kapıların ardındaki evin yoğun geçilmezliğine tutacaklar. Önce, buranın da kesinlikle terk edilmiş olduğunu düşünecekler. Sarmaşık ve ihmal, diğer evler gibi onun da üstüne üşüşmüştür, hiçbir şey, en ufak bir içgüdüsel anı kıvılcımı bile, onlara aradıkları evi bulduklarını gösteremez. Ancak sessizlik, her odayı kara sümük gibi dolduran sessizlik, Ainielle’de Sabina’nın cesedini mezarlığa taşımama yardım edecek kimse kalmadığı için içlerinden bazılarının tabutu geçirdikleri aynı kapının önünde durduklarını onlara kuşku götürmez bir kesinlikle anlatacak.

Biri paslı sürgüyü çekmeye çalışırken çıkacak gıcırtı, gecenin ve derin sessizlik çukurlarının dengesini bozmaya yetecek. Bunu yapmaya cesaret eden, kendi cesareti karşısında irkilmiş gibi geri çekilecek ve o tüyler ürpertici yankı tüm köyü dolarken, bütün grup, hareketsiz donup kalarak, ses çıkarmadan kulak kabartacaklar. Bir an için seslerin hiç son bulmayacağını düşünecekler. Bir an için, onca zamandan sonra, bütün Ainielle’nin uykusundan uyanacağı, eski sakinlerinin birden evlerinin kapılarında belireceği korkusuna kapılacaklar. Ama yavaş, bitmez tükenmez saniyeler geçecek ve böyle bir hayaletin beklenebileceği bu evde bile, en ufak bir gariplik olmayacak. Sessizlik ve gece bir kez daha köyü ele geçirecek, fenerlerin parlak ışığı kapıya vuracak, ama benim dikkatli gözlerimde köşeye sıkışmış pırlıtyı bulmayı başaramayacak.

Ancak adamlar çok uzakta olmadığını bilecekler. Çeşmeden gelen suyun karanlık uğultusu ve ceviz ağacının gölgesi anlatacak bunu onlara. Pencerelerin ardındaki karanlığın kusursuzluğu anlata-

cak onlara. Belki de onları tepeden inerken gördüğümde kendimi evin en saklı ve ulaşılmaz yerine kilitlediğimi düşünecekler. Ya da öyle düşünmeyecekler. Tam tersine, buranın beni arayacakları ilk yer olduğunu fark ederek tepelere kaçtığımı ya da tam o anda saklanabileceğim diğer evlerin gölgeleri ve yıkıntıları arasında pusuda olduğumdan, onları izlediğimden kuşkulanacaklar. Her halükârda, onlar köyde oldukları sürece saklandığım yerden asla çıkmayacağıma zaten ikna olmuş olacaklar. Ve eğer beni bulmayı başarırlarsa, hiç beklemedikleri kadar karşı koyacağıma da.

Oysa başka seçenekleri olmayacak. Ainielle'ye gelişleri beni bulmak için olacak. Bu evin dışındaki o noktaya ulaştıklarında, Berbusa'daki mutfaklarda karıları ve çocukları sabırsızlıkla geri dönmelerini beklerken, onlar durmadan sokulan geceden medet umamayacaklar. Bu yüzden, er ya da geç adamlardan biri süregiden bu kararsızlığa karşı gelecek ve tüfeğini kavrayıp kapıya doğru adım atacaktır. Sürgüne nişan alırken biri ona fener tutacaktır. Belki de diğerlerine geri çekilmeleri için işaret edecek. Ama onlara yeterli zamanı vermeyecek. Patlama o kadar yüksek, o kadar vahşi olacak ki, yerlerinde kalacaklardır.

Sonunda tepki gösterdiklerinde, tüfeğin yankılanmaları sönmeye başlamış olacak. Kesif bir koku sokağı dolduracak ve meyve bahçesindeki ağaçların üstündeki geceye bir duman bulutu yayılacaktır. Adamlar, yavaşça ve ürkekçe kapıya yönelecekler. Kilit, kuru bir odun kıymığı gibi uçmuş olacak ve hafif bir dokunuş, koridorun girişini fenerlerine sunmaya yetecektir. Çabucak, nefes nefese, kalpleri küt küt atarak, aşağıdaki her bir odayı, kileri, mut-

fağın hâlâ ılık olan yalnızlığını, mahzeni, ışısız yeraltı köşelerini kontrol edecekler. O andan itibaren her şey baş döndürücü bir hızla olacak. O andan itibaren ve saatler sonra neler olduğunu açıklayabilmek için hatırlamaya çalışırken, hiçbir kuşkunun tam olarak nasıl kesinliğe dönüştüğünü söyleyemeyecek. Çünkü aralarından ilki merdivenleri çıkmaya başlarken, hepsi onları burada, kuşkusuz uzun zamandan beri neyin beklediğini zaten biliyor olacaklar. Ani, açıklanamaz bir ürperme söyleyecek onlara. Duvarlara sürten siyah kanatların sesi uyuracak onları. İşte bu yüzden hiçbir deşetle çığlık atmayacak. İşte bu yüzden, fenerler en sonunda beni, o kapının ardında, yatakta, hâlâ giyimli, gözlerim dimdik onlara çevrilmiş, küf ve kuşlar tarafından yenmiş bir durumda buldukları zaman, hiçbir haç çıkarmaya başlamayacak ya da yüzleri tiksintiyle buruşmayacak.

JULIO LLAMAZARES

SARI
YAĞMUR

ROMAN

Ama birden sabaha karşı iki-üç sularında nehirden hafif bir esinti geldi, pencere ve değirmenin çatısı aniden yoğun, sarı bir yağmurla kaplandı... Sonbahar yağmuru tarlaları eski altın rengiyle, yolları ve köyleri tatlı, acımasız bir melankoliyle örtmek üzere dağlara geri geliyordu... Şafak vaktine kadar, güneş bir kez daha ölü yapraklara ve gözlerime düştüğünde, bunun her sonbahar takvimleri, mektupların ve fotoğrafların kenarlarını, değirmenin ve kalbimin terk edilmiş çarklarını ağır ağır çürüten yağmur olduğunu anlamıştım...

Son dönem İspanyol edebiyatının en gözde yazarlarından **Julio Llamazares**, Pirene Dağları'nda terk edilmiş bir köyün öyküsünü anlatıyor. Köyde kalan tek kişinin, yaşlı Andrés'in ağzından. Bir başına yaşayan Andrés, gerçeklik duygusunu yitirmemek için hem geride kalan kendi yaşamını, hem de eski dostların anılarını yeniden yaşıyor. Belki de kendini adım adım yaklaşan ölüme hazırlamak için.

KAPAKTAKİ RESİM: RAOUL DUFY

ISBN 975-07-0641-2

9 789750 706417

<http://www.canyayinlari.com>

KDV İÇİNDEDİR